

Gør velværet bæredygtigt (Make the welfare sustainable)

Synspunkt (Viewpoint)

Nørgaard, Jørgen

Published in:
Information

Publication date:
2008

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Nørgaard, J. (2008). Gør velværet bæredygtigt (Make the welfare sustainable): Synspunkt (Viewpoint). *Information*, 64(11.03.08), 3.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Gør velværet bæredygtigt

Den nye klimakommission fratages desværre retten til at belyse, hvorledes man med en kombination af ny teknologi og ny økonomisk tankegang kan skabe en fremtid i bedre overensstemmelse med både danskernes ønske om mindre arbejde i stedet for øget forbrug og miljøets begrænsninger

KOMMENTAR
af Jørgen Stig Nørgaard

Det er opmuntrende, at regeringen nu har nedsat en kommission til at se på klimaproblemernes løsning gennem afvikling af brug af kul, olie og naturgas. Men nedslående at konstatere, hvor lidt kreativitet kommissionen får lov at lægge for dagen.

Det er positivt, at der udover krav om reduktion i udladning af drivhusgasser også forlanges en generelt bæredygtig udvikling. Det er et meget skrap krav, der kan sikre, at løsningen af klimaproblemerne ikke medfører andre miljøkatastrofer, som man f.eks. er tæt på med satsningen på biologiske brændstoffer til transport.

Det ville også have været et naturligt krav til kommissionen, at dens fremtidsvision skulle sikre gode livsbetingelser for danskerne, i det omfang miljøets begrænsninger tillader. Men i stedet er der for vores overflodssamfund stillet nogle malplacerede krav om fortsat høj økonomisk vækst og tilhørende gevinster for erhvervslivet.

Selv om netop vores høje produktion og forbrug er de grundlæggende årsager til problemerne, skal de altså øges. Trods mange påstande om det modsatte, så er energiforbrug og den økonomiske aktivitet faktisk meget direkte koblet til hinanden ude i den virkelige verden.

Danskerne vil holde fri

De seneste årtiers forskning kan ikke bekræfte, at høj økonomisk vækst i lande som de vestlige gør folk mere tilfredse, snarere tværtimod. Det stemmer fint med, at det tilsyneladende er andre velfærdsgoder, der dominerer danskernes ønskeliste.

Spørger man dem, som senest Institut for Konjunktur-Analyse har gjort, hvad de foretrak fremover, højere indtægt (og dermed øget forbrug) eller kortere arbejdstid, svarer ikke mindre end 73 procent 'kortere arbejdstid' (IFKA: 'Danskerne 2008').

Siden 1964 har Socialforskningsinstituttet i grundige undersøgelser stillet samme spørgsmål, og tendensen har været klar. I stigende grad foretrak danskerne mindre arbejdspræstation for mere forbrug. Efter at hele 70 procent i 1984 gav udtryk for, at de foretrak min-

dre arbejde, droppede dette institut desværre netop det spørgsmål, som IFKA så har taget op i deres undersøgelser. Denne tendens til, at stigende velstand fører til økonomisk mætning, er helt naturligt og har åbenbart ikke kunnet bremses af selv et massivt pres fra erhvervslivet og politikerne for det stik modsatte, nemlig et øget forbrug.

Stærk statsmagt

Undertiden dukker der i miljødebatten pessimistiske tanker op om, at det måske kan blive nødvendigt med en stærk mand for at redde miljøet. En antagelse, der bygger på opfattelsen af borgerne som umættelige og ustyrligt grådige. Når det nu ser ud til, at borgerne har helt andre velfærdsønsker end øget forbrug, er situationen snarere den modsatte.

Det kræver en stærk statsmagt at fortsætte væksten i den økonomiske aktivitet. Ikke blot miljøet, men også borgerne må så ofre sig for staten ved fortsat at knokle som for 40 år siden, trods store tekniske produktivtetsforbedringer.

Men den nye klimakommission fratages desværre retten til at belyse, hvorledes man med en kombination af ny teknologi og ny økonomisk tankegang kan skabe en fremtid i bedre overensstemmelse med både danskernes ønsker og miljøets begrænsninger.

Man ville kunne foreslå mere holdbare produkter og kampagner om at spare på indirekte energiforbrug og miljøbelastning ved stille og roligt at begrænse udskiftningen af tøj, køkkener, møbler, biler, computere, cykler, m.m., og som belønning - for uden det bedre miljø - få mere fritid eller en mindre stressende hverdag.

Sådanne miljøbeskyttende tiltag må kommissionen imidlertid ikke beskæftige sig med, snarere skal den søge veje til at accelerere smid væk-kulturen for at opnå den krævede høje vækst i forbrug.

Regeringen ikke i tvivl

Selv OECD, 'de rige landes klub', er nu i tvivl om BNP's egnethed som målestok for velfærd, som det fremgår af rapporten *Going for Growth 2006*.

Her slås det fast, at »det ville være pervers at stræbe efter mere vækst i produktionen, hvis det indebærer reduceret velvære for de nuvæ-

Flere undersøgelser viser, at et flertal af danskerne - hvis de kunne vælge - ville foretrække mere fritid frem for øget vækst. Hvis vi indrettede samfundet efter dette ønske, ville det betyde mindre forbrug og dermed også et bedre miljø. Foto: Mik Eskestad/Polfoto

rende og fremtidige generationer.

Men i den danske regering ryster man ikke på hånden. Her hersker der ingen tvivl om den evige væksts velsignelser. Her lades hånt om

folks ønsker om velvære og bedre miljø. Man kan naturligvis håbe, at klimakommissionens medlem fra OECD netop er valgt for at repræsentere sin organisations tvivl om BNP's værdi.

Man kan håbe så meget. Også, at der i oppositionen med dens traditioner for god fordeling af arbejde og velstand skulle findes partier, der mangler en sag at markere sig på i det 21. århundrede,

som f.eks. 'Gør velværet bæredygtigt'.

Jørgen Stig Nørgaard er lektor og emeritus ved Danmarks Tekniske Universitet, Institut for Byggeri og Anlæg